

ROZHOVOR

Na ohlídání veřejných zakázek stačí projektant,

říká expert Milan Oleríny, který mimo jiné radí OSN

Robert Břešťan

Veřejné zakázky se v Česku staly soutěží o to, kdo nabídne nejnižší cenu, a to bez ohledu, zda je reálná. Podle Milana Olerínyho, experta na stavební management a veřejné zakázky, je přitom řešení prosté – mít kvalitního projektanta a výrazně posílit jeho roli v přípravě výběrového řízení. Projektant by pak ručil za dodržení dohodnuté ceny.

Oleríny zdůrazňuje, že sám se projektováním nezabývá a jeho hlavní profesní zájem je poradenství a konzultace v oblasti veřejných zakázek v zahraničí. Věnuje se mimo jiné poradenství pro Evropskou banku pro obnovu a rozvoj a pro OSN. „Na to, jak to dělat správně, tu máme příklady dobré praxe z minulosti, které se ale úplně opomíjejí. Těžšíť zakázek pro poskytování služeb nemá být v ceně, ale ve smíšených kritériích, jež běžně užívá třeba Světová banka, Evropská banka pro obnovu a rozvoj a všechny agentury OSN. Dokud se tohle nezmění, nebude to fungovat,“ zdůrazňuje v rozhovoru pro týdeník Ekonom.

Odkazujete se na mezinárodní smlouvy a především na německou zkušenost. Je ale přenositelná? Dá se využít i při českých veřejných zakázkách?

Určitě ano, protože v německé praxi jde o to, že se velmi podrobně a precizně vypracují zadávací podmínky a podklady pro konkrétní práci. To v českém prostředí naopak většinou chybí. Proto je u nás také hlavní kritérium cena, a jen vedlejší jsou technické předpoklady, reference a zkušenosti. V Německu mají také smíšená kritéria, ale jejich váha je přesně opačná. To kouzlo je v kvalitní projektové praxi. Investor projektantovi nemluví do použitých materiálů či konkrétních výrobků, ale definuje mu třeba cenu za metr čtvereční plochy, a tu projekt musí dodržet. Když je vše dobře připraveno, nepřipadá v úvahu nějaký výrazný cenový rozptyl v nabídkách

Milan Oleríny (54)**Vzdělání:**

Vystudoval Stavební fakultu SVŠT Bratislava. Poté studoval ekonomii na Univerzitě St. Gallen.

Kariéra:

V roce 1994 založil poradenskou firmu MP Consulting. Od roku 2010 dělá poradenství pro EBRD a OSN ve střední Asii a na Balkánu. Je autorem pěti odborných publikací o stavebnictví. Specializuje se na výběrová řízení, smluvní praxi a řízení projektů.

Soukromí:

Mezi jeho koníčky patří cestování a fotografování.

uchazečů. Pokud to tak je, jde o hrubou chybu projektanta, za niž nese plnou právní odpovědnost. V Česku se uchazeč, aby uspěl, snaží cenu maximálně podseknot, a pak se vymlouvá, že něco nevěděl, něco v zadání nepochopil, nebo s tím nemá zkušenosti...

Jinými slovy jen precizní projekt dokáže omezit pozdější navýšení zakázky, které je u nás běžné, a omezit praxi vysokých doplatků za vícepráce?

Projektant je zodpovědný za udržení určité hladiny ceny. V Německu také platí, že odpovědnost za kvalitu projektu

|| Firmy usilující o zakázky v zahraničí se zpravidla mohou spolehnout na to, že soutěž je férová.

a jeho provedení přebírá dodavatel. Když už přebere projekt, akceptuje ho a nevyužije takzvanou oznamovací povinnost, má se za to, že s ním souhlasí a musí stavět podle něj. Když na stavbě nevydělá tolik, kolik kalkuloval, je to jeho problém. Vícepráce se tam obvykle tolerují tak do hranice 10 procent. Nikdy nepochopím, jak se v Česku mohou projekty tak předražit, i když je hranice víceprací stanovena zákonem na 20 procent.

Takhle to zní, že projektant je strůjcem všeho dobrého i zlého... Ale kde je role zadavatele? Ten přece vybírá projektanta.

A právě v tom vidím problém veřejných zakázek v Česku. Zadavatel vypíše veřejnou zakázku na projekt, ale jak chce mít dobrý projekt, když už zde dá jako jediné kritérium nejnižší cenu? Jak takový projektant může být motivován k tomu, aby odvedl špičkovou práci, když za to dostane v hodinové mzdě zapláceno hůře než dělník? Kdo dnes chce